

HRVATSKE RJEĆ

PREDPLATA: Za ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU sa dostavom u kuću
mjesečno K 1:25, godišnje K 15.—. Za INOZEMSTVO K 23.—.

Plativo i utuživo u Šibeniku.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

Izlazi u utorak, četvrtak i subotu

Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.049

UPRAVA „Hrvatske Rjeć“ nalazi se u „Hrvatskoj Tiskari“ — UREDNIČTVO
na obali br. 248. prizemno. — Tisk „Hrvatske Tiskare“ (Dr. Krstelj i drug)

Izdavatelj i odgovorni urednik Dr. JURE JURIN.

OGLASI PO CIENNIKU.

God. X.

ŠIBENIK, subota 28. ožujka 1914.

Broj 921

Sve to veće napetosti.

Svi mjerodavni čimbenici u međunarodnoj politici ovo zadnje vrieme često naglasivaju da su vodjeni miroljubivim namjeram, ali to ih ne prieći da uprav grozničavo naoružavaju.

Njemačka je i povećala vojsku i učinila veliki zajam za svrhe naoružavanja.

Svi knezovi i veliki bogataši su se sami natjerali kako da povećaju novčane prihode državi. I zbilja troškovi sižu na milijarde, vojska na milijune, brodovi postaju sve veći i mnogobrojniji.

Nego čim je to proglašila Njemačka, slijedi ju Francuska, samo što ova može lašnje i više namaknuti novca od Njemačke. A namakala je i vojnika čim je odlučila da njezini vojnici imaju služiti 3 godine bez iznimke.

U Francuskoj je vojnik i čašćen i ljubljen i u vojsku se polaže velike nade za sve ono što Francuska želi i hoće da popravi ponuđenje doživljeno god. 1870. Nema žrtve na koju Francuska nije pripravna da to popravi, pa se ona i pripravlja kroz zadnjih dvadesetak godina uprav uzornom postojanošću. Skoro skršena i posve omalovažena ona se podiže i priprema vojsku, mornaricu, zračnu flotiliju, oružje, barut kao nijedna druga.

Samo za pripravu Francuska porazena nadovezuje prekinute niti sa Rusijom, tim sjevernim kolosom, te u Rusiji ulaže na dvadesetke milijarda novca, ulaže sve diplomatske vještine i danas je savez Rusko-Francuski tvrdji nego je ikada koji savez bio. A taj savez je tvrd jer su u istoku i u Europi interesi Rusije i Francuske posve jednaki.

Ovom savezu se radi Niemci pri-družili i Engleska, koja bez dvojbje danas gospodari morima.

Dakle tri najjače i svojim brojem i sredstvima najbogatije velevlasti Europejske su u podpunom sporazumu i savezu vezanom istovjetnošću svojih interesa.

Ova tri kolosa stvorili su, u koliko su ih pogodovali, sve one divne podhvate, koje su balkanske države izvršile.

Tu je sa Srbijom, Grčkom i Crnogorom te Rumunjskom i Bugarskom stvorenova jedna velevlast, koja vrstnočom svoje vojske ne zaostaje za nijednom drugom.

Ta nova velevlast je uz trojni sporazum i može mu biti od neizmjerne koristi.

Rumunjska, koja je bila do jučer uz Austriju sada je radi svoje koristi veoma

daleko od nje, pače interesu su im posve oprečni.

Bugarska, na koju bi Austrija mogla bila računati, ne može biti s' njom, jer s jedne strane Srbija, s druge Rumunjska sileju da se s' njima nagodi. Sili ju na to ista njezina nesreća za drugog balkanskog rata.

Nagodba između Srbije i Bugarske je moguća u Makedoniji, te je više nego sjegurno da bi do te nagodbe morallo doći čim bi Balkanski savez imao da izkaže svoju snagu u sporazumu Rusije i Francuske, jer ove dve države davaju snagu i novčanu i diplomatsku cijelom Balkanu. Ona balkanska država koja ne bi bila s njima, osudjena bi bila na propast.

Proti ovom savezu od četiri velevlasti stoji danas Austro-Ugarska, Njemačka i Italija ili trojni savez.

U kakovim su prilikama ove države vidjelo se zadnjeg balkanskog rata. Austrija je moralna mirovati i silno trošiti. Njemačka se nije zagrijavala za njezine posle. Italija je htjela imati svoj upliv u Albaniji.

Danas se tvrdi da je ovaj savez jak i čvrst i uprav sruđan. Za dokaz tomu se navadja putovanje njemačkog cara u Beč i Italiju, susretaji i dogovori vladara Italije, Njemačke i Austrije.

Nego s druge strane tvrdi se da su ovi susretaji utanačeni odavnina, konvencionalni, i navadja se da Italija kao država nema baš velike koristi od politike koju bi u buduće mogao imati trojni savez u protimbi sa savezom balkanskim te Rusko-Francuskim.

Bilo kako bilo stoji da Italija kako danas stvari stope nema štete od današnjega položaja, ali da bi sutra mogla imati štete, e njezine koristi od današnjega saveza više nego sigurno. Obratno može imati velikih koristi, pa za to mnogi uvaženi tvrde da savez Italije nije baš posve sjeguran za Austriju, jer da bi Italija tegnula i u času pogibelji poći na drugu stranu.

To bi se moglo dogoditi. Nu izgleda da čas za to nije zgodan.

Svakako stoji da svi državnici naglasivaju miroljubivost, da se uz to naoružavaju sve to više i jače.

Zadnjih dana dolaze vesti da Rumunjska čini sve pripreme za mobilizaciju. Druge države će isto i to novih neprilika iako ništa novih silnih troškova.

Nami danas dolazi na pamet sve što je Austrija imala da potroši god. 1908. pa 1912. i 1913. Ti troškovi izgleda da će se opeta obnoviti.

Ona je prisiljena na nove dugove, na § 14. i mi se pitamo kada će i kako će to

prestat? Kada i kako će prestati ovo silno naoružavanje?

Što je god tko govorio i tvrđo mislimo da drugog izlaza nema nego nakon silnog sudara, na koji se Europa priprema odavna.

Da toga sukoba neće biti ne možemo vjerovati. Jer i bez obzira da Francuzka ima računa sa Njemačkom, ostaje još veoma važno istočno pitanje koje nije uređeno.

Rusija kao da je htjela tražiti izlaza na krajnji istok, na Ocean, ali Japan ju je spriječio i Rusiji ne ostaje nego baština Petra Velikoga.

Rusija da uzmogne se probiti kroz Dardanele oslobadajala je Balkan i vodila rat skoro s cijelom Europom.

Danas je ona bliže svom zadatku nego je ikada bila. Danas je ona i primoranjima da promijeni Pariški i Berlinski ugovor nego ikada prije. Ali za to je ona danas i pripravljena u sili i u savezima svojima nego ikada prije, pa za to cijenimo da će ove napetosti, koje postaju sve to veće brzo i i popustiti, jer će se stupiti konačnom rešenju istočnog pitanja.

Posjeće toga bit će dugotrajni mir.

Nekakva druga pjesma.

Namjesnik Attems je posjetio prije tri dana zadarsku c. k. Gimnaziju, s hrv. nastavničkim jezikom da se kao poglavica zemlje i brižan otac svojim vlastitim očima uvjeri, kako je na njoj razvijeno patriotsko čuvenstvo. E, tu se radilo o zgodnoj prilici, da se profesorski zbor pokaže na visini svoje zadaće. Trebalо je pokazati da nijesu zaludu plaćeni. Njegova Preuzvišenost je morala dobiti ovjedocenje, da nova Gimnazija vjerno ispunjava svoju misiju, da naime održi u ovoj „sumnjičivoj“ zemlji državnu ideju.

Sve je bilo pomalo spremljeno. Njegova Preuzvišenost je imala samo da reče: „Bravo, meine treuen Dalmatiner“. Djaci pjevači su bili izmuštrani u pjevanju „Carevke“, te pjesme, koja je najbolji plaćen proti svake sumnje. Njom se je imalo dočekati namjesnika. Iz mladih grudi se je moralna vinuti ta pjesma, koju pjevaju svijerni podanici Prijestolja. Zatim je dolazio ostali program pun iskaza lojalnosti dičnog profesorskog zabora. I namjesnik udje i zatori se „Carevke“! I topi se od veselja. Njegova Preuzvišenost i ponosito stope godopisni profesi.

Ali gde čuda! Čim je prestala carevka zaora se glasom veljim „Lijepa naša“! I pjevači i nepjevači zapjevaše, i ako toga

i krasnoslovne studije o pojedinim automobilima, ili polemičko-kritički članci, kako ih nalazimo u onim raznim knjigama „silhueta“ i „portreta“, kojima je natprano knjižarsko ili novinsko trošiće, ne će nam mnogo poslužiti za orijentaciju, a stvarnih, objektivno informativnih knjiga o zadnjim periodima nema. Tim vrijedniji nam je po-kus Valerijana Brusova, koji je u tri članka u zadnjim svescima „Ruske Mysli“ pod naslovom „Nove struje u ruskoj poeziji“ išao za tim, da prikaže nastojanja spomenutih „najmladijih“ u ruskoj poeziji. Dakako da V. Brusov, koji je glava ruskih simbolista, polemizira s tim novim stručnjima, koje su istupile protiv simbolizma, pa nastoji da obrani svoj smjer i svoje prijatelje. Ali ako se ovde odstrane tendenciozne partije, pa se njegovi izvodi nadopune onim, što je na drugoj strani objektivno o tom najnovijem smjeru ruske literature rečeno, može se steći prilično jasna slika o tendencijama, najmladijih u ruskoj poeziji.

Sveopću pozornost svraćaju na sebe danas ruski futuristi. Talijansko-francusko gibanje, što ga je izazvao Marinetti, nije nijedne naišlo na takav odaziv, kao u Rusiji, koja je žedna senzacija, te se hvata

nije bilo u programu. Smrtni led obli u prvom redu gospodina ravnatelja, pa za njim svu gospodu profesore. Djeca se usudila zapjevati „Lijepu našu“. To je upravo zločin. Preuzvišenost se mršti, dok ta nje-mu napoznata pjesma grmi i dalje.

I prodje slava i dodje osveta. Gospoda profesori zaključiše jednoglasno, da se radi tog zločina čitavoj gimnaziji podijeli ukor, „jer se iz „Carevke“ bez dozvole pjevalo nekakvu drugu pjesmu“. To je motivacija. Dakle za gospodu profesore je hrvatska himna „nekakva druga pjesma“.

Ovi profesori, koji ovako vrijedjavaju narodni hrvatski ponos, danas sjede u najuglednijim mjestima naših društava i tvrde, da su dobri Hrvati. Ovo pojačava grijeh; neka je prosto policajskom komesaru u uniformi, da nije Hrvat, jer ga niko za to, ako nije i sam komesar, ne će ni držati.

„Zastava“.

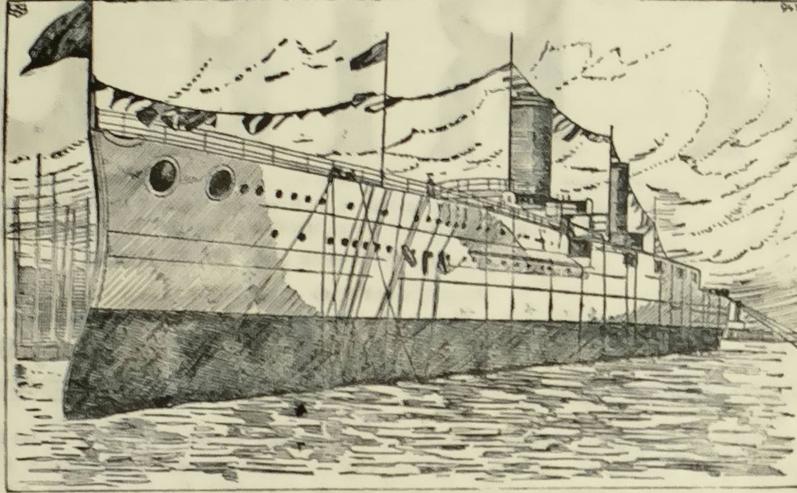
Snaga Rusije.

Treba bit kratkovidan, a ne vidit, kako se u zadnje vrijeme Rusija i Francuzka sve to grozničavije naoružavaju protiv Njemačke i Austrije. Iako ruska štampa, po strogom nalogu, o tom šuti, ipak izbijaju na javu, sve to više glasine o mjerama tih dviju saveznica.

Rusko ratno ministarstvo već od svršetka tursko-ruskog rata god. 1877. posvećuje zapadu osobitu pažnju, koja se očitovala u velikom pojačanju njezinih četa na granici, a pogotovo poslije japansko-ruskog rata. Ako se je to pojačanje poslije proteglo više prema istoku — služilo je ipak istoj svrhi: pojačanju ratne snage Rusije.

Ta snaga (uzev u obzir pri početku rata samo evropsku Rusiju i Sibiriju) protiv Austrije i Njemačke iznasa, u koliko se može znati:

Kod 160 miljuna stanovnika je godišnji kontingenat rekruta 446.000 ljudi, uračunav jedino — dvo i trogodišnji. Dobrovoljci su bili izmuštrani u pjevanju „Carevke“, te pjesme, koja je najbolji plaćen proti svake sumnje. Njom se je imalo dočekati namjesnika. Iz mladih grudi se je moralna vinuti ta pjesma, koju pjevaju svijerni podanici Prijestolja. Zatim je dolazio ostali program pun iskaza lojalnosti dičnog profesorskog zabora. I namjesnik udje i zatori se „Carevke“! I topi se od veselja. Njegova Preuzvišenost je imala samo da reče: „Bravo, meine treuen Dalmatiner“. Djaci pjevači su bili izmuštrani u pjevanju „Carevke“, te pjesme, koja je najbolji plaćen proti svake sumnje. Njom se je imalo dočekati namjesnika. Iz mladih grudi se je moralna vinuti ta pjesma, koju pjevaju svijerni podanici Prijestolja. Zatim je dolazio ostali program pun iskaza lojalnosti dičnog profesorskog zabora. I namjesnik udje i zatori se „Carevke“! I topi se od veselja. Njegova Preuzvišenost je imala samo da reče: „Bravo, meine treuen Dalmatiner“. Djaci pjevači su bili izmuštrani u pjevanju „Carevke“, te pjesme, koja je najbolji plaćen proti svake sumnje. Njom se je imalo dočekati namjesnika. Iz mladih grudi se je moralna vinuti ta pjesma, koju pjevaju svijerni podanici Prijestolja. Zatim je dolazio ostali program pun iskaza lojalnosti dičnog profesorskog zabora. I namjesnik udje i zatori se „Carevke“! I topi se od veselja. Njegova Preuzvišenost je imala samo da reče: „Bravo, meine treuen Dalmatiner“. Djaci pjevači su bili izmuštrani u pjevanju „Carevke“, te pjesme, koja je najbolji plaćen proti svake sumnje. Njom se je imalo dočekati namjesnika. Iz mladih grudi se je moralna vinuti ta pjesma, koju pjevaju svijerni podanici Prijestolja. Zatim je dolazio ostali program pun iskaza lojalnosti dičnog profesorskog zabora. I namjesnik udje i zatori se „Carevke“! I topi se od veselja. Njegova Preuzvišenost je imala samo da reče: „Bravo, meine treuen Dalmatiner“. Djaci pjevači su bili izmuštrani u pjevanju „Carevke“, te pjesme, koja je najbolji plaćen proti svake sumnje. Njom se je imalo dočekati namjesnika. Iz mladih grudi se je moralna vinuti ta pjesma, koju pjevaju svijerni podanici Prijestolja. Zatim je dolazio ostali program pun iskaza lojalnosti dičnog profesorskog zabora. I namjesnik udje i zatori se „Carevke“! I topi se od veselja. Njegova Preuzvišenost je imala samo da reče: „Bravo, meine treuen Dalmatiner“. Djaci pjevači su bili izmuštrani u pjevanju „Carevke“, te pjesme, koja je najbolji plaćen proti svake sumnje. Njom se je imalo dočekati namjesnika. Iz mladih grudi se je moralna vinuti ta pjesma, koju pjevaju svijerni podanici Prijestolja. Zatim je dolazio ostali program pun iskaza lojalnosti dičnog profesorskog zabora. I namjesnik udje i zatori se „Carevke“! I topi se od veselja. Njegova Preuzvišenost je imala samo da reče: „Bravo, meine treuen Dalmatiner“. Djaci pjevači su bili izmuštrani u pjevanju „Carevke“, te pjesme, koja je najbolji plaćen proti svake sumnje. Njom se je imalo dočekati namjesnika. Iz mladih grudi se je moralna vinuti ta pjesma, koju pjevaju svijerni podanici Prijestolja. Zatim je dolazio ostali program pun iskaza lojalnosti dičnog profesorskog zabora. I namjesnik udje i zatori se „Carevke“! I topi se od veselja. Njegova Preuzvišenost je imala samo da reče: „Bravo, meine treuen Dalmatiner“. Djaci pjevači su bili izmuštrani u pjevanju „Carevke“, te pjesme, koja je najbolji plaćen proti svake sumnje. Njom se je imalo dočekati namjesnika. Iz mladih grudi se je moralna vinuti ta pjesma, koju pjevaju svijerni podanici Prijestolja. Zatim je dolazio ostali program pun iskaza lojalnosti dičnog profesorskog zabora. I namjesnik udje i zatori se „Carevke“! I topi se od veselja. Njegova Preuzvišenost je imala samo da reče: „Bravo, meine treuen Dalmatiner“. Djaci pjevači su bili izmuštrani u pjevanju „Carevke“, te pjesme, koja je najbolji plaćen proti svake sumnje. Njom se je imalo dočekati namjesnika. Iz mladih grudi se je moralna vinuti ta pjesma, koju pjevaju svijerni podanici Prijestolja. Zatim je dolazio ostali program pun iskaza lojalnosti dičnog profesorskog zabora. I namjesnik udje i zatori se „Carevke“! I topi se od veselja. Njegova Preuzvišenost je imala samo da reče: „Bravo, meine treuen Dalmatiner“. Djaci pjevači su bili izmuštrani u pjevanju „Carevke“, te pjesme, koja je najbolji plaćen proti svake sumnje. Njom se je imalo dočekati namjesnika. Iz mladih grudi se je moralna vinuti ta pjesma, koju pjevaju svijerni podanici Prijestolja. Zatim je dolazio ostali program pun iskaza lojalnosti dičnog profesorskog zabora. I namjesnik udje i zatori se „Carevke“! I topi se od veselja. Njegova Preuzvišenost je imala samo da reče: „Bravo, meine treuen Dalmatiner“. Djaci pjevači su bili izmuštrani u pjevanju „Carevke“, te pjesme, koja je najbolji plaćen proti svake sumnje. Njom se je imalo dočekati namjesnika. Iz mladih grudi se je moralna vinuti ta pjesma, koju pjevaju svijerni podanici Prijestolja. Zatim je dolazio ostali program pun iskaza lojalnosti dičnog profesorskog zabora. I namjesnik udje i zatori se „Carevke“! I topi se od veselja. Njegova Preuzvišenost je imala samo da reče: „Bravo, meine treuen Dalm

Novi turski Dreadnought „Rio de Janeiro“.

Turska vlada prekupila je od brazilijske republike krstaš tipa Dreadnought što se na razne načine komentira, naime kako kome bolje stoji. Krstaš „Rio de Janeiro“ nosit će ime „Osman“; duljina mu je m 204·2, širina m 28·3, a težina 28.000 tona uz brzinu od 28 mor. milja na sat. Provđen je sa 42 topa, 2 brzometna stroja i dva pristroja za lanciranje torpeda.

lista bili već priviknuti. Svak se je pitao: Ma je li moguće da zemljom gmižu tko kovi gadovi, da Split može u svom krilu imati i jedno ovakovo stvorenje? Drzovitost mizerije došla je do tete, da je pod zaštitom paragrafa uzeo u obranu zločince, dok se nama nije dozvolilo da iznesemo niti opis čina. Drzovitost njegova prešla je već u to da se on ni ne stidi biti pod javnim okriljem c. k. policije. I dok se je svak pitao: ma je li moguće da ljudsko stvorenje tako nisko padne, dodje broj od utorka u kojem na uvodnom mjestu stoji jedna denuncija proti svima Hrvatima Splita, i jedna još grđnja uvereda našim nastojanjima, našoj borbi i čitavom našem ponosu. Dok „Dalmata“ prijeti pozvati nas na sud radi bojkota, taj list mu služi na svjedoka izmisljavajući jednu denunciju, da potkrijepi „Dalmatine“ tužbe. I kud će te već gore? Pročitajte, ako možete od stida, uvdni članak i — uprijmite se: Šta tijera ovog čovjeka da ovako zlorabi strpljivost jedne poštene javnosti...?

I čujte odgovor: Zato što mi znamo i dokazati da je možemo taj individuum primio od kanonika Crnice svetu od 6000 kr. da može izdavati list. A ko je kanonik Crnica? Stup austrijaštine u Dalmaciji, predstavnik bečke komarile na jugu, pokrovitelj i raširitelj strijeljačkih društava po Dalmaciji i t. d.

I nije za ovo da on piše za Talijane; za ovo on piše u prilog Attenu i Širi politiku Madirazze, Szilvasa i Bandu u Dalmaciji. A sada kad su Talijani uz vladu i vlast u njih? Zar da on bude proti? I zašto se je sakupilo nekidan u „Gabinetu“ 2600 kr. u svrhe propagande i zašto je on odmah saznao za to??

Mi znamo da je po srijedi pitanje kruha, ali naša narodna čast je preča od toga i kad ju taj kruhoborac ovako blati onda je svaki obzir po strani. Mi pitamo našu javnost, osobito splitsku: Zar se može dozvoliti da se u Splitu šeprli jedna ovaka gadaria! Zar nije preče od svih bojkota to, da čistimo nečits u svojoj kući, i da uz geslo „Svoj svome!“ posta-

vimo sebi i drugo: Niti pare za izdajničku štampu...??
Vani nedostojni!“

Jedna protuzakonska zabrana.

Splitska „Sloboda“ donaša:

„Poglavar Szilvas poznat još ujvek radi originalne „zabrane iluminiranja i okičivanja otvara“, za vrijeme opsjedanja Skadra usrećio je sada Split ponovnom zabranom „nošnje znakova, kokarda, vrpca, pjevanja, kličanja i slično na javnim mjestima“. Szilvasova zabrana glasi:

„Postojana napetost duhova prouzrokovana od stranačke nesnošljivosti daje povoda dnevnim sukobima kadrim zavesi druge na nerede i djela zakonom zabranjena koja prijete ozbiljnom poremećenju javnog mira i reda i sigurnosti osoba i tudi jednog imetka.“

Obzirom da se takovo stanje stvari nemože dalje trpteti nalazim na temelju § 7 cesarske povelje 20 travnja 1854 D. Z. L. br. 96 za vrijeme od tri mjeseca zabranim nošnju znakova, kokarda, vrpca kao i pjevanje, kličanje i slično na javnim mjestima pod zapelom posljedica predviđenih u § 11 iste povelje na temelju kojega će ova vlast postupati proti svakom prekrštelju kaznom od 200 kruna globe odnosno zatvorom do 14 dana.“

Ljepo! U istinu Spljet i Šibenik mogu se prisposobiti gradovima njeckadашnje Lombardije.

POLITIČKE VIESTI.

Promjene u upravi Bosne.

Podpredsjednik bosanskog sabora Nikola Mandić imenovan je zamjenikom zemaljskog poglavice. U večer je izšao komunike o tomu, koji naglašuje lojalno i patriocično osjećanje novog dostojanstvenika, čije odlikovanje, da je novi dokaz ljubavi i dinstičnog priznanja kraljevog za pučanstvo

o kolodvorima, nego i o zimi, proljeću, prirodi, večeri, suncu, mlijecnom putu, pa da ovde nema navlaš nabačenih kafokonija, zlih rima, nemogućih epite, imali bismo ovde potpuni pendent k onim slikama kitica i „nature morte“, o kojima je gore bilo govora. Pri tom su vrlo samosvjesni, a najmanji od njih pjeva opet i opet samo o sebi.

Valerij Brusov u svojoj studiji, a Henrik Tastjeven u knjizi „Futurizam na putu k novom simbolizmu“ raspravljaju o originalnosti ruskih futurista, pa dolaze jedan i drugi do zaključka, originalnosti nema. Tastjeven, koji je bez sumnje zauzet za futurizam i koji nastoji (u prvoj glavi) to pitanje ne samo uvrstiti u dosadanji razvitak ruske poezije nego i pokazati, u čem će se ruski futurizam nužno razlikovati od francuskog, navodi dokaze, kako su ruski futuristički pjesnici ovisni od franceskih simbolista, a naročito od Mallarme i od prvih russkih simbolista; a Brusov navodi dapače i primjere, koji upravo iznenadjuju kako su već stari ruski pjesnici upotrebljavali različite „futurističke“ epite, kao n. pr. — Tutčev. A liečni dr. E. P. Radin iznosi u svojoj zanimljivoj knjigi „Futurizam i nerazbor“ dobre paralele, naročito prama stilohrvima Hljenikovim iz knjige duševno bo-

lesnih starijih pisaca, Platona Lukaševića i D. Martinova, pa nalazi i primjera za sličnost futurističkih risara sa slikama takodjer duševno bolesnih ljudi. Uza sve to se n. pr. Brusov ne odvraća od futurizma, „ne ostane li u rukama V. Hljenikova i ostalih njemu sličnih“, te naprotiv očekuje, da će futurizam preporoditi rusku poeziju u dva smjera: pomoću njega može podrjeti u pocjici neposredni život, a njime može se povećati interes za pesnički govor, a naročito za proširenje pesničkog rječnika.

Drugi znati smjer najmladje ruske poezije jest akmeizam, ili adamizam. Ovaj smjer nema mnogo pristaša, nije izrastao iz života, nego ga njegovaše u uskom prijateljskom krugu, a išao je kasnije u javnost više teoretskim člancima, nego li pesničkim djelima. Prvi put je ovaj naziv išao u mjesecniku, što su ga koncem godine 1912. počeli izdavati pjesnici Sergej Gorodecki i G. Gumilev. Jedan i drugi istupili su kasnije u siječnju s programnim člancima u listu „Apollon“: Gumilev sa člankom „Bataljna simbolizma i akmeizam“, a Gorodecki „Neki smjerovi u savremenoj ruskoj poesiji“. Obojica navaljuju na simbolizam kao na smjer do skrajnosti literarni i bezživotni, pa hoće stvoriti „novoga Adama“ u poeziji

Bosne. Komunike izjavljuje da se ovo imenovanje ne smije smatrati početkom parlamentarizacije bosanske vlade. Za predsjednika sabora imenovan je Dr. Sunarić, a za predsjednika novoosnovane računarske komore Rohonyi. Mandić je ostavio advokaturu i položio zastupnički mandat.

Promjene u crnogorskom prijestolonasledstvu?

Beogradski „Stampa“ javlja sa Četinju, da će prijestolonaslednik Danilo uskoro ustupiti svoje pravo na prijesto princu Mirku, budući da Danilo nema djece. Ovoj promjeni nepridaju u Beogradu nikakvi značaj, jer ne nalaze razlike izmedju jednog i drugog princa, ma da je Mirkova supruga rođena Konstantinović iz Beograda.

Srpska luka u Solunu.

„Pijemont“ saznaće, da je izmedju grčkih i srpskih delegata u Solunu postignut načelni sporazum. Srbija dobija prostor u solunskom pristaništu, koji će biti u administrativnom i carinskom pogledu kao srbska oblast.

Namjere Vilimovog putovanja.

Berlinski listovi davaju putu Vilima veliku političku važnost. Kažu da car nastoji da Austriju i Italiju još uže veže uz provođanje njemačke svjetske politike.

Ustanak u Epiru.

Grčka vlada poslala je velevlastima cirkularnu depešu u kojoj ih upozorava na epijski ustanak, te naglašuje da je grčka vojska u neugodnom položaju jer vojnici ipak simpatiziraju sa sunarodnjacima u Epiru.

Skerlecz izabran u Zagrebu.

Kod naknadnih izbora bio je izabran ban Skerlecz. Dobio je 572 glasa, frankovac 300, a milinovac 33.

Anarhija u Draču. — Kn. z Wied u pogibiji.

„Temps“ javlja da u Draču vlada potpuna anarhija. Knez i kneginja da nesmislu izaci iz palace. Predstoji proglašenje ratnog suda. Između Turkana-paše i Esad-paše vlada otvoreno neprijateljstvo Albanija ide u susret teškim danima.

Austrijski zajam.

Jučer je zaključen zajam od 396 milijuna, uz 4 1/2%. Novac su dale austrijske, talijanske, njemačke, švicarske i holandske banke.

Vojna pojačanja u Austriji.

„Zeit“ javlja da ratna uprava spremi pojačanje haubica baterija. Uz postojeću 14 regimena, dodat će se još 14 njih sa 24 haubice svake. Sve te haubice nove stajat će 150 milijuna.

Scotus Viator izdaje list u Budimpešti.

Poznati publicist i prijatelj južnih Slavena Scotus Viator počet će izdavati u aprilu ovde list na obranu ugarskih narodnosti.

Za slovenski jezik u sudovima.

Savez slovenskih odvjetnika predaje danas ministru pravde iscrpivi memorandum o germanizatorskoj politici u sudovima Štajerske i Koruške, te zahtijeva razmjera prava slovenskog jezika.

Rumunjska mobilizira.

Ratno ministarstvo odredilo je daljnje mjeru za pripravu nove mobilizacije. Reservni oficiri su obavešteni da pošlu tačne adrese, te su pozvana godišta od 1897 do 1911.

Proces proti Savovu.

General Savov ne priznaje kompetenciju držanog suda te je izjavio, da je on samo kralju odgovoran. Trvdi da bugarsko-srpski rat nebi bio onako svršio. da se nije njega onako nezaslužno odbacio.

Teška situacija u Albaniji.

„Temps“ javlja, da su već nastali teški dani po novog kralja u Draču. Već se nekoliko dana nalazi Drač u opsadnom stanju i kralj ne smije da izadje iz svoga dvora. Kako primaju po Italiji o tom vijeti radi se o jednoj velikoj svadbi između Turkan-paše i Esad-paše, od kojih jedan i drugi imaju svoje stranke, koje se bore među sobom. Potanje vijeti još nijesu došle, ali se boje već za sudbinu novoga kralja.

Kako javlja „Echo de Paris“ zamolila je vlada u Draču međunarodnu komisiju, da poradi oko toga da Albanija dobije zajam od 10 milijuna, da može odoljeti svojim potrebama. Zajam bi garantirale sve velike vlasti.

Srbija na Egejskom moru.

Kako beogradski listovi javljaju, postignut je izmedju srpske i grčke vlade u pogledu srpskih zahtjeva za jednu slobodnu luku na Egejskom moru posvećenju sporazumu. Solun postaje djelomično srpska slobodna luka. Srbija dobiva jedan dio te luke pod svoju vlastitu političku i trgovacko-karinsku administraciju. Ovim njoj dođenjem dijelom solunske luke upravljaće srpski činovnici, koji su direktno potčinjeni srpskoj vlasti u Beogradu. Pregovori su se vodili i o tomu, da se izvozni materijal Srbije vozi grčkom trgovackom mornaricom i da se ustanove posebne tarife za srpsku robu na grčkim čeljezničkim linijama do Soluna.

Opet povišenje vojnih troškova.

„Az Est“ javlja, da je zajednički proračun dovršen, te se nalazi u Štampi. Vojni troškovi su veliki. Najnovije reforme sadrže stavku od 25,000,000 K kao trajno obterećenje proračuna. Delegacijama će se predložiti troškovi za gradnju novih dreadnoughta. Troškovi će biti razdijeljeni na pet godina.

Savez za podiobu Austro-Ugarske.

„Berliner Zeitung am Mittag“ javlja iz Petrograda: „Ruskoje Slovo“ iznosi nova razjašnjenja, koje su činjenice mogle prouzročiti vjesti, da se radi o njemačko-ruskom savezu. Ratni ministar Suhomlinov, za svog boravka u Njemačkoj u mjesecu rujnu, imao je razgovor s njemačkim carem o političkom položaju. Car Vilim je izjavio, da znaće, da Austro-Ugarska proživljuje težku krizu, te da se u ozbiljnom slučaju ne može osloniti na pomoć Austro-Ugarske. Savez između Njemačke, Rusije i Francuske potreban je, da se učini kraj medusobnom naoružavanju. Dioba Austro-Ugarske mogla bi biti u istinu očiti temelj takovoga saveza. Suhomlinov je razpravljao to pitanje u Parizu sa francuskim političarima.

„Ruskoje Slovo“ ustanavljuje, da Su-

Ovima radi se većinom oko toga, da stvore nove rime; a ne nadju li dobre srokovе, čine ih barem iz riječi, koje još nisu bile jedna protiv druge postavljene. Ovamo spadaju n. pr. V. Šeršenjević, Vsevolod Kurđunov, Vladimir Elsner i S. Bobrov. Nekođi od njih hoće po sadržaju i po formi donijeti nešto svojega, ali ni ovde nisu posve originalni: A. Skaldin, djak V. Ivanova, piše slободним stilom i heksametrom, Glibe Sazonov piše sonete V. Kurđumov rondele, N. Poznjakov, S. Šervinski i V. Gardner nastoje obnoviti antiknu metriku; J. Frenburg odvajaže se, da se sadržajem vrati k Baudelairu, J. Anisimov imade nabožna temata, a M. Šaginjam orijentalna. Slični su im i novorealisti, koji se od novodekadene razlikuju u tom, što pjevaju o svakidjanim običnjom životu. Najbolji među njima su A. Čeremonov i Nikola Meškov.

Najveći dio najmladijih pjesnika — kao svuda — stupa i u Rusiji starim stazama, koje nastoje samo ovde onde preobraziti i obnoviti; većinom prave dobre rime, ali se zadovoljavaju ne samo sa najjednostavnijim starim formalima, nego i sa stariim sadržajem. Razdjeliti ih možemo na dve skupine: Novodekadente i novorealiste. Novodekadenedi imade više. (U javnost stupili su godine 1913.). Jedni od ovih kupe se oko almanaka „Lirika“, a hoće da budu simbolisti. Drugi opet pripadaju raznini smjerovima, a medju ostalim i futuristima.

(M. Hysek — „Čas.“)

homolinov nije razgovarao sa odgovornim faktorima francuzke politike. Već to daje čitavoj priповesti, koja je iznesena s nakanom, da se u Austro-Ugarskoj posje ne povjeruje naprama Njemačkoj, bilježi nevjerojatnost.

IZ HRVATSKIH ZEMALJA.

Sprovod Bude Budisavljevića.

Sprovod pok. novinara i nar. zast. Bude Budisavljevića bio je obavljen jučer uz mnogobrojno sačešće. Kod sprovoda su sudjelovali ban Skerlecz, odj. predstojnik Tropsch, gotovo svih zastupnici hrvatske koalicije na čelu sa Medakovićem, te zastupnici opozicije. Nad grobom su govorili Manojlović, Gjalski, dr. Dimović, pak podpredsjednik Srpskog podpor. društva i jedan seljak-izbornik iz pokojnikovog kotara Vrginmosta.

K imenovanju Dr. Mandića.

„Srbobran“ pogodom imenovanje Dr. Mandića, piše: Dr. Nikola Mandić dolazi za zamjenika zem. poglavara, Rohonji postaje šef računarskog dvora, a dr. T. Zurušić je podnnio ostavku, jer neće da bude podčinjen drugu.

Kako je poznato, dr. Mandić je jedan od vodja prava u Bosni i jedan od prvaka jedinstvene stranke prava. Bio je (ne znamo, da li je, ili nije i sada) i član „vrhovne uprave stranke prava za sve hrvatske zemalje“. I sad taj prvak stranke, koja propovijeda borbu protiv sadašnjeg ustrojstva Monarhije i vladajućeg sistema u njoj, čiji list („Hrvatski Dnevnik“) najoštire napada koaliciju, što je

nezavisnost, tako da je pred strahom oružnika sklino svojom vlastitom rukom onu sliku, koja nam prikazuje sačin naših srčanih mladića, koji su se borili hrvatsko i nepopustljivo za svoj materinski jezik, u onom gradu, koji cijelom Slavenstvu koješta obećava.

Pošto gosp. Kunić nije shvatio koje je to poniznje za cijelo hrvatstvo starijogradsko, našla se je ogorčena mladost, koja reagirala i tu pogrešku popravila, izvesni tu sliku na prijašnje njezino mjesto.

Ja ko član hrvatskog Sokola, nemogu naići a da ne čestitam gospodinu starosti na junaštvo, i da mu uskljiknem: Na mnogo gaj, na dobroti naše bijedne domovine!

Pošto dopis u „Slobodi“ od 24. t. m. nije baš najtačniji, jer napada ljudi, koji su nedužni, stog sam bio primoran da se nato obazren, te da poštovanom občinstvu prikažem krivce, koji su uzročni, da je do toga došlo.

Sokolaš.

Betina.

(Još o našem župniku). Poslije nego je bio u Ljubljani na katoličkom kongresu držao je govor, da se više naučio u ona tri

dana nego u 12 godina, što je bio u školi i da je video Orlove i Sokolove, a to da su bolji orlovi, nego Sokolovi, jer da je orao simbol kulturnog naroda njemačkoga. To veli vaš pop, a mi nasuprot pjevamo onu starinsku: „Oj, vi Njemci, Njemci, tuge umstvujući, pohlepni vi gosti u tujinskoj kući“. Nikola Zrinjski je rekao: „Nit u moru mijere, ni u Njemuču vjere“. A Katarina Zrinjska je kazala: „Neveruj Njemuču ni zimskom suncu“.

Kad su ovoga proljeća dolazili slavenski predstavljači imali su i kinematograf. Predstavljali su u „Hrvatskoj Čitaonici“ i „Sokolu“ uz uvjete postotka za društva. G. glavar usudio se je doći na predstavu, prikazavši se da je on član uprave i da ga ide mukte ulaznica, čim je štetovao društvo za 5 kruna, jer je bio sa obitelju dvije večeri. A treba znati, da nije ni član društva! Ovo smo doznali preko ovađnjeg predsjedniku društva.

Presvjetli biskup kada je dolazio u pastirske pohode rekao je da će moliti Duha svetoga, da ga nadahne, e da nam dade jednog dobrog svećenika. Poslao nam je za tim ovoga i ovakova.

roka, a iz čega su razbrali, da im prava što potječe iz njihova plaćanja poreza ne idu nikako uporedo s dužnostima u tome pogledu, da su naime u tim pravima prikraci načinom, koji se ne da ničim tumačiti ni opravdati.

Marko Vušković obljenjeli baritonista zagrebačke opere, angažiran je za 3 večeri za veliko kralj. dvorsko kazalište u Draždjanima. Pjevat će „Toscu“ i „Ukleti Holandac“. — U kr. dvorskem kazalištu u Draždjanima pjevaju samo svjetski pjevači, pak našemu Marku čestitamo na velikom uspjehu.

„Srpski Mač“, kao najstariji srpski lotpački klub, da dadne oduška svojim silnim simpatijama prama braći sa Jadrana, pozvao je splitski lotpački klub „Hajduk“ na nogometnu utakmicu u Beograd.

Ista će se održati dne 22-24. jun, a to nam je žao i s drugog razloga, t. j. sa razloga upliva vremena na nečije živce.

Miladar. Obitelj Dr. E. Martinisa poklonila je društvu „Šubićevac“ u počast uspomene pk. Katarine Protić preminule u Kotoru K 5. Da počasti uspomenu pk. Olge Desnica, preminule u Obrovcu obitelj G. Desnica K 10.

Na plementom daru uprava najsrdačnije zahvaljuje.

Upozoruje se slav. občinstvo da se dobrovorni prinosi za društvo „Šubićevac“ primaju u dučanima: gosp. A. Bogić (na obali) i gg. J. Grimani i S. Bianchi (u glavnoj ulici).

Utemeljenje čitaonice u Kruševcu — Srbija. Primamo: Cjenjeno uredništvo. U danima preporda, poslije oslobođenja onog djela Srbije koji je pod turškim igom punih pet vječeva odrobavao, dužnost je svih prosvjećenih Srbo-hrvata da se izblize upoznaju i da se kulturno približe. Dolazeći stalno u vezu sa gradjanskim novooslobodjenim i još neoslobodjenim krajevima mi čemo se ponajprije moći sposobiti za borbu koja nam tek predstoji.

Jedan od načina, na koji se u istini to kulturno zbljenje postiže, jeste osnivanje čitaonica i knjižnica. I gradjani grada Kruševca, negdješnje prestonice Cara Lazara, osjećajući potrebu za što tečnjim kulturnim zbljenjem, osnovali su čitaonicu i knjižnicu sa ovom upravom: predsjednik, g. Dušan G. Nikolić advokat; blagajnik, g. Mileta Tanković penzioner; sekretar, g. Radomir Kepše knjigovodja Kruševačke Banke; knjižničar, g. Mirko Damjanović suplent kruševčke gimnazije; članovi: gg. Vasilije Damjanović sudija kruševačkog prvostepenog suda, Milan Tomić profesor kruševačke gimnazije i Petar Ljutić trg. U nadzorni odbor ušla su ova gospoda: Sima M. Pavlović trg., Spasa Stepanović sudija prv. suda, i Stojan Adašević šef žel. stanice.

Narodno Dalmatinsko Pokrajinsko Kazalište. Ovaj naš kulturni domaći kazališni zavod odlično napreduje pod vodstvom novog upravitelja g. Nikole Hajduškovića mnogogodišnjeg člana i redatelja hrv. kazališta u Osijeku.

Od početka svoje prve sezone do danas ova družina proputovala je slijedeća mjesta naše pokrajine: Dubrovnik, Cavtat, Kotor, Vis, Trogir, Šibenik, Knin, Drniš, Livno, Sinj, a sada gostuje na otoku Korčuli.

Povsuda bila je primljena koliko od nizog sloja toli od inteligencije sa najvećim oduševljenjem i razumjevanjem tako da je na opći zahtjev upraviteljstvo bilo primorano produljiti dvostruko sezonu na Korčuli.

Obilje dobro izvježbanim glumačkim stilama oba spola, a što se mora osobito istaknuti ponapanje cijelog umjetničkog personala redovito je i pristojno, što je vrlo rijetko vidjeti u dosadanju putujućim družinama.

Zanimivo je da je ovaj zavod svjesno shvaća svoju odgojnju zadaću jer između ostalih savremenih dramatskih djelja podaje na prvom mjestu važnost hrvatskim historijskim djelima od kojih su najuspješnije dosada izvadjali: „Zlatarevo Zlato“, „Posljedni Zrinski“, „Prokletstvo na Medvedgradu“, „Posljedni kraljevi hrvatske krv“. Osim toga društvo goji ponaoseb i narodnu glumu su pjevanjem a najbolje svim u repertoaru: „Barom Trenk“, „Grančarl“, „Gjido“, „Šokica“.

Ovako solidno i racionalno organizovan zavod odavnina je bio potreban za našu pokrajinu, a njegov dosadanji rad kako se uputio obećaje lijepa i krasna uspješna na narodno prosvjetnom polju, a zato najveća zasluga ide Dubrovačkom centralnom Odboru za promicanje narodne kazališne umjetnosti, koji je svojim titulim

kod pozdrava svog šogora Pietora, urednika, koji je izao iz tamnice, u kojoj je sjedio radi političkog zločina. Preko dvadeset odičnih slovačkih političara pa i žena, osudjeno je tim povodom na težke kazne radi „veličanja zločina“. Mudron, star 70 godina, odsjedio je svu četirimjesečnu kaznu kao mlad čovjek.

Na polju evangeličkog crkvenog života djelovalo je Mudron vrlo živo. Kao seniorni inspektor u Turčinu vodio je akciju za slovačko školstvo. Začeo je i sabiranje novca za privatnu slovačku gimnaziju, ali je vlada sabiranje zabranila. Evangelička crkva držala je, da će učiniti patriotsko djelo, kad je Mudrona disciplinarnim putem lišila ne samo njegove časti, već i pasivnog izbornog prava u crkvenim stvarima.

200-godišnji jubilej diplomatskog jezika. Ovi dana može slaviti franceski jezik 200-godišnji jubilej, što ga se upotrebljava mira između Austrije i Francuske u Rastattu, 6. marta 1714. osvojio je on neko prvenstvo pred donda uobičajenim latinskim jezikom. Kao punomoćnik carev, stavio je princ Eugen prijedlog, da se sastavi ugovor običajnim starim diplomatskim jezikom. Ljudevit XIV. francuski radje je volio, da svom jeziku dadne prvenstvo, nu da ne pomuti dokončanje mirovno ugovora, popusti u toj neznačnoj točki. Njegovoj punomoćnik maršal de Villars, vladao je vrlo slabo latinskim jezikom, te zamoli stoga, da mu se poslje jedan svećenik vrstan savjetnik za latinski jezik. Prince Eugen se sa istog razloga obratio na svoju vladu. Radi toga je beskorisno prolazilo dragocjeno vrijeme. Dne 4. marta 1714., piše Villars, da je on doduše posve ravnodušan, ali da se boji, da će protivna stranka izgubiti strpljenje. Ako bi se i napisao ugovor francuskim jezikom, to će se zacijelo u posebnom članaku izrično ustanoviti, da se ova iznimka nikako ne smije smatrati kao praecendens za budućnost. Tako je i bilo. Dva dana za tim, 6. marta 1714. potpisala su oba punomoćnika spis mirovnog ugovora u franceskome jeziku. Prince Eugen je zbilja metnuo članak, kojem se je Villars nadao. Car je dao svoju dozvolu samo pod tim uvjetom, da za diplomatske svrhe budu sačuvana prava latinskog jezika. Nu ta visoka sankcija nije ništa starom jeziku koristila. Bečke preliminacije medju carem i Francuskom u oktobru 1735., bečki definitivni mir od godine 1738., ahenski mir od godine 1748. pisani su takodjer u franceskome jeziku, akoprem sa istim događkom kao i u Rastattu. Tek u mirovnom ugovoru u Hubertsburgu ispušto se taj izuzetni članak, koji je dotle latinskom jeziku barem na papiru čuvao prvenstvo. Od ovog se doba upotrebljava francuski kao diplomatski jezik.

PRIVREDA I TRGOVINA.

Poljoprivredna nastava u Srbiji.

U ministarstvu narodne privrede izradjen je program za predavanja poljoprivredne u vojski. Predavati će upravnici i nastavnici nižih poljoprivrednih škola, udravnici poljoprivrednih stanica i voćnih rasadnika i rukovodci lozinih rasadnika u mjestima, gdje ima vojništva.

Taj poštovani starac u kojem je srce i duša mlada, jaka, živa i svježa, želi da unese u naš ambijenat, u našu sredinu novi duh: duh slobode, duh znanja, duh odpornosti i borbe. Svaki slobodni omiljenci pokret pozdravlja, pripomaže; omiljenci bodri i savjetuje. „Klerikalizam“ to je ekcept njegovog opsežnog i naučnog rada, u kojem je dokazao neponitljivim dokazima lažljivost, ropstvo i služništvo klerikalizma.

Klerikalizam je proti vjeri, proti nacionalizmu, proti individui, proti svemu onome što je idealno, visoko slobodno i zdravo. On je crv, koji grize narode i čovječanstvo.

Preporučamo ovu knjižicu osobito našoj omladini.

RAZNE VIESTI.

Smrt slovačkog vodje Mudrona.

Ovi dana umro je vodja slovačke narodne stranke Pavao Mudron. On je bio jedan od onih veterana, koji su desetljeća radili s najvećom požrtvovnošću na čelu narodne stranke. Savremenik Rumunja Pop de Basese, Srbina Polita i Niemca Heinackera. Mudron je sebi u stečaju slomio nogu i komplikacijama, koje su nastale, nije mogao odoljeti 79-godišnjem starac. U Mudronu gubi slovačka stranka svog idealnog vodju. Njegovo političko djelovanje spada u osamdesetu i devedeset godinu. Magjarske većine radile su sve, da Mudron nije mogao doći u parlament. Najčešće je izbornu borbu imao god. 1881. Tri četvrtine svih izbornika došlo je na izborni dan u tabor Mudrona i njegov je izbor bio neizbjegljiv.

Ali već je onda bilo majstorskih predsjednika izbornih odbora. Kad je imalo početi glasovanje, izjavio je predsjednik izborne komisije, da je prvo zaboravio izborne listine u županjskom zgradi, a drugo da nema nikakove službene obavesti o tom, da je on zaista imenovan predsjednikom izborne komisije. Reče i suspendira izbor. Tako i slično neprestano je osuđivan izbor Mudrona.

Mudron je pokušao, da reklamira pod režinom Tisze ukinutu gimnaziju, odnosno njene fondove. Slovaci su naime od 60-ih godina imali tri gimnazije i kulturno društvo Maticu. Ali što su Slovaci dobili u vremu provizorija za razvoj nacionalne im kulture, to im se oduzelo u ustavnoj eri. Mudrona su naravno odbile sve instancije. God. 1895. djelovalo je na narodnosten kongresu u Budimpešti, a povodom izbora 1901., 1905. i 1906. opet je na poziv stranke pošao kalvarijski putem slovačke kandidature za zastupnika.

Starog vodju nisu poštobili ni kazneni progoni. Prije deset godina sudjelovao je

Obznanica.

Daje se na javno znanje, da se kod podpisane uprave može dobiti prisada karamfila „Remontant“ i margarita, za rez u zimsko doba, uz slijedeće cijene:

karamfil, bijeli, crveni, ružičasti, uz cijenu od para 10 po komadu,

margarite, bijele, i žute, uz cijenu od para 6 po komadu.

Naručbe za manje od 50 komada, kao što i one, koje ne budu popraćene odnosnim, iznosom, ne primaju se u obzir.

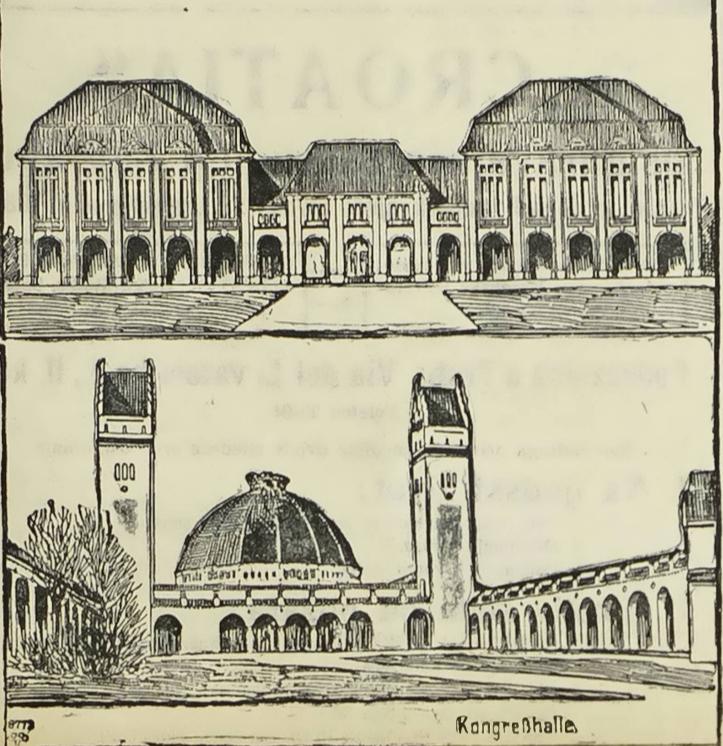
Od Uprave državnog rasadnika u Čibači, kraj Dubrovnika.

Čibača, dne 25. ožujka 1914.

Upovrteilj: Mader s. r.

VELIKA ZLATARIJA
Gi. PLANČIĆ
Viš=STARIGRAD=Velaluka
ŠIBENIK.

FINO MASLINOVNO ULJE
po kr. 1.30 kilogr.
kod
S. i V. Šupuka.

Slika sa baltičke izložbe u Malmö.

Na 15. svibnja t. g. otvorit će se u primorskom gradu Malmö u Švedskoj izložba pod imenom „Baltička izložba“. Sudjelovat će na njoj u glavnome države: Danska, Njemačka, Rusija i Njemačka.

IZ GRADA I POKRAJINE.

† Dr. A. Dančević savjetnik na okrugnom sudu u Splitu preminuo je jučer nakon kratke bolesti. Vjerni drug, dobar prijatelj, pravedan i savjestan, podlegao je eto i on ljutoj bolesti koja ga svalila u naponu snage i krepčine. Rodio se u Jelsu, pred pedeset godina, odakle je god. 1895. učestvovao nejednakim onda borbam za nezavisnost naroda. Htio je Dr. prava da se posveti izključivo toj narodnoj radnji, ali prilike su učinile da se je dao na sudbenu stranku. U Staromgradu, na Visu i Splitu gdje je uređovao poznat je kao uzorni sudac, nezavisni i pravedan.

Prijatelji kojima je poznat kao djak, kao mladič i čovjek uvjek su ga u velike cijenili i štovali. Sada kada je kršni dub, kakav je bio njihov Toni, povoljen za uvjek, njegova im uspomena doziva u pamet sve ono što su zajedno doživili, misili i snavali.

Mnogo toga je već umrlo, ali mnogo je što i ostalo, pa redajući se jedan za drugim u nepovrat, ostaje još uvjek sve ono dobro što idje u amanet onima koji dolaze.

Za Dr. A. Dančevićem iskreno će žaliti svi oni koji su ga poznivali. Njegovi prijatelji će se na njegovom gospodnjom i četvoro dječice te rođbinom proliti za njim prijateljsku suzu iskrene ljubavi.

Sutra je dobrom Dr. Antu sprovod koji će iz Splita krenuti u Jelsu, da bude predan zemlji rodnoga mjeseta.

Bila mu ta zemlja, koju je on kao i celu domovinu iz dna duše ljubio, laha ka! Njegovoj obitelji, rodbini i prijateljima naše najiskrenije sačešće!

Rietka prigoda!

Radi ogromne zalihe, uz snižene cene od 25%, može svaki nabaviti gotovih odiela i kabana najnovijeg kroja

Postola za gospodu; šešira svakovrstnih za gospodu
samo kod trgovca

PIO TERZANOVIĆ - ŠIBENIK.

40-50 kruna sedmično

može da zasluži svaki čovjek bez ikakvog kapitala i bez gubišta u svom zvanju.

Pobliže bavesti daje badava

Ignaz Althammer
Könighof a/d Elbe 616.

„HERCEG-BOSNA“

ZEMALJSKI OSJEGURAVAJUĆI ZAVOD ZA BOSNU I HERCEGOVINU,
Ravnateljstvo za Dalmaciju i Istru **SPLIT**, Marmontov trg, Telefon br. 149

Središnica
SARAJEVO

Dion. glavnica
K 4,000.000

Podružnice:
Osijek, Zagreb,
Rijeka, Beograd.

Zavod preuzima osiguranja: a) proti požaru, (makar ga i grom prouzročio na zgrade, tvornice, strojeve, gospodarske i obrtničke zalihe, robu, pokretnine, stoku itd. b) proti štetama od tuče uz naknadu potpune štete; c) proti nezgodama za pojedinačno, kolektivno (skupno), odgovorno osiguranje itd., kao i proti nezgodama djece; d) protiv provalne kradje; e) proti razbijanju stakala; f) proti štetama od prevoza robe vodom, kopnom i željeznicama; g) na ljudski život i to: osiguranja za slučaj smrti, mještovita odnosno osiguranja za slučaj doživljaja i smrti, osiguranja miraza, životnih renta, udovinika i uzgojnina.

Premije osiguranja računaju se posve nisko, štete se isplaćuju brzo i kulanuto! Zastupstva u svim gradovima i većim mjestima primaju ponude za sve vrste osiguranja.

Jedino jugoslavensko dioničko poduzeće za osiguranje.

Ravnateljstvo u Splitu daje na zahtjev rado sve upute.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

jedini je domaći osiguravajući zavod. :: Utemeljena g. 1884.

CENTRALA: Zagreb, u vlastitoj palati, uga Maravske i Prerađovaliceve ulice.

PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osijek, Rijeka, Sarajevo, Ljubljana i Novi Sad.

Podružnica u Trstu, Via del Levatoio br. I., II. kat

Telefon 25-94

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti.
2. Osiguranja miraza.
3. Osiguranja životnih renta.

II. Protiv šteta od požara:

1. OSIGURANJA ZGRADA (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica industrijskih poduzeća).
2. OSIGURANJA POKRETNINA (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga itd.).
3. OSIGURANJA POLJSKIH PLODINA (žita, sjenna itd.).

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zamodska imovina u svim poslovnim granama iznosi . . . . . K 3,013.332.66
Prihod premija s pristojbama . . . . . K 1,486.297.56
Isplaćene odštete od postanka zavoda . . . . . K 5,624.162.96

Sposobni posrednici i akviziteri primaju se uz povoljne uvjete.

Zastupstvo za Šibenik i okolicu

VLAĐIMIR KULIĆ - ŠIBENIK

DUŽNICI, ŠALJITE PREDPLATU

Naslov za brzove: „JADRANSKA“.

CENTRALA U TRSTU
Via della Cassa di Risparmio 5
(Vlastita kuća)

PODRUŽNICE: Dubrovnik - Kotor -
Ljubljana - Metković - Opatija -
Šibenik - Split - Zadar.

Kupon žaložnica Zemljšano vere-
bijskog zavoda Kraljevine
Dalmacije plativi I/II. kao
i uvućene žaložnlice u-
novručuju se kod

JADRANSKE BANKE
u Trstu i svih
njegovih po-
držnica.

Dionica glavnica K 8.000.000.
Priznave K 700.000.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

Uložne knjižice - Po-
hrana i administracija
vrijednosnih papira. — Po-
poprodaja tuzemnih i inozemnih
vrijednosnih papira, te deviza i
valuta. — Osiguravanje efekata proti
gubitku na tečaju pri vučenju. — Žiro
računi i tekući računi. — Unovčavanje mje-
nica, dokumenata, odrezaka i izvučenih vrijed-
nosnih papira. — Kreditna pisma čekovi, vagila,
napuñice. — Predujmovi i zajmovi na vrijednosne
papire, dionice srećke, robu (Warrants), brodove i t. d.
Gradjene vjeresije.

Pretinci (Safes) za čuvanje vrijednota u čelinoj
sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u
kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

Prva slavenska tvornica ura za tornjeve

FRANJO MORAVUS, Brno
(Moravska) Nova ulica br. 25.

tvori i razašilje
Ure za crkvene zvo-
nikе, dvorce, škole,
tvornice i vjećnice,
samo u Izvrsnoj Izrabi vro
jeftino.

ČUVENE NADZORNE URE.

Cjenici šalju se na zahtjev badava.
Najviše odlikovanje za izvrstne proizvode.

I Z V O Z.

NOVO IZRADJENE

RADNIČKE KNJIGE ::

I

- SLUŽBOVNE KNJIGE -

NABAVLJAJU SE U

Hrvatskoj Tiskari

(Dr. Krstelj i drug) Šibenik.

HRVATSKA TISKARA (O.R KRSTELJ I DRUGI) ŠIBENIK - DALMACIJA

Veliko skladište svih vrsti tiskanica za župske i občinske urede.

Izradjuje sve vrsti posjetnica, poziva za zabave i koncerne,
festvenike, diplome, cjenike, protokole, brošure, itd. itd.

Svi poslovi izvršuju se najvećom preciznošću i vrlo brzo.

Vlastita knjigovežnica obskrbljena svim potrebnim i najmodernejšim strojevima kao i onim za rezanje, perforiranje, pozlaćivanje
itd. Uvezuje sve crkvene knjige, Missale, protokole, brošure, te sve radnje u knjigovežku struku zasjecajuće.